

**Обґрунтування вивчення нового варіативного модуля «технологія гильоширування»
(випалювання по тканині) на уроках трудового навчання у 7 класі**

Анотація. В статті наведено розробку варіативного модуля «Технологія гильоширування» (випалювання по тканині) на уроках трудового навчання у 7 класі, в якому були - виділити загальнотеоретичні проблеми, визначені теоретичні основи підготовки учня загальноосвітньої школи технологіям художнього випалювання на уроках трудового навчання у 7 класі на основі аналізу шкільних програм, літературних джерел, аналізу технології гильоширування.

Ключові слова: випалювання, гильоширування, трудове навчання.

Abstract. The article presents the development of a variable module "Guilloche technology" (burning on fabric) in the lessons of labour training in 7th class, which were - to identify general theoretical problems, determined the theoretical foundations of training secondary school students in art firing technologies in labour lessons in 7th class analysis of school programs, literature sources, analysis of guilloche technology.

Keywords: burning, guilloche, labour training.

Постановка наукової проблеми. За роки незалежності в Україні визначились основні засади реформування освітянської галузі. Вони передбачають створення національної системи освіти на основі збереження досягнень минулого і, водночас, приведення її у відповідність з нинішніми соціально-економічними вимогами, потребами державного будівництва та забезпечення входження української національної школи в міжнародний освітній простір.

Вивчення сучасної ситуації в галузі освіти свідчить що, істинний стан справ у школі не завжди відповідає цим вимогам, оскільки у практиці їх роботи ще не достатньо уваги приділяється етнічному і державному компонентам, гуманітаризації та інтелектуалізації виховання і освіти. У процесі викладання дисциплін і, зокрема трудового навчання, далеко не повно враховуються процеси формування у підростаючого покоління базових професійних якостей, які повинні відображати динаміку соціального життя, потребу держави в освічених творчих особистостях, спроможних досягти високих результатів на своїх робочих місцях, в тому числі й у галузі художніх промислів та ремесел, які несуть у собі потужний художньо-творчий потенціал, зберігають культуру народу, збагачують духовність суспільства і окремої особистості зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми творчої діяльності досліджували: В.І. Загвязінській, Т.В.Кудрявцев, В.Т. Оконь, В.Г. Розумовський, М.Н. Скаткін, і ін .; самостійної роботи учнів - А.В. Даринский, Б.П. Єсіпов, і ін .; пізнавальної самостійності учнів - Д.В. Вилькеєв, М.А. Данилов, В.В. Краєвський, І.Я.Лернер, М.І. Махмутов; пізнавальної потреби - Л.І. Божович, В.С. Ільїн, Ю.В. Шаров. Ці проблеми обговорюються в працях таких відомих психологів як Б.Г. Ананьєва, Л.С. Виготського, В.В. Давидова, П.Я. Гальперіна, Т.В.Кудрявцева, А.Н. Леонтьєва, С.Л. Рубінштейна, Н.Ф. Талізїна, Б.М.Теплова та ін. [1-3]

Отже, дослідження процесу навчання учнів технології обробки гильоширування є актуальним. Це і зумовило вибір теми нашого дослідження – «Обґрунтування вивчення нового варіативного модуля «Технологія гильоширування» (випалювання по тканині) на уроках трудового навчання у 7 класі».

Мета і завдання статті: виділити теоретичні основи підготовки учня загальноосвітньої школи технологіям художнього випалювання на уроках трудового навчання у 7 класі на основі аналізу шкільних програм, літературних джерел; вибрати, обґрунтувати, експериментально перевірити ефективність змісту технології гильоширування на уроках трудового навчання у 7 класі.

Виклад основного матеріалу. Гильоширування – випалювання по тканині. Цей вид рукоділля виник у Німеччині, однак потім поширився далеко за межі Європи. Причини тому очевидні – випалювати по тканині не дуже складно, а речі виходять чудові. Серед шанувальниць гильоширування – у першу чергу, модниці, які одержали можливість створювати ексклюзивні речі.

Мал. 1. Серветка із штучного шовку.

Інструменти й матеріали. Для випалювання по тканині знадобляться: прилад для гильоширування, копіювальний столик (верхня частина зі скла, каркас із дерева) тканина.

Тканини. Найважливіше значення в даному виді прикладної творчості має тканина, а тому до її вибору слід підійти з усією відповідальністю. Правило номер один – для творчості підійдуть винятково синтетичні тканини: штучний шовк, капрон, атлас, нейлон, кримплен. Під впливом гарячої голки синтетика не горить, а плавиться й стає клейкою. Зовсім не підходять для гильоширування бавовняні, вовняні й віскозні тканини, а також змішані матеріали з вовняними, віскозними й бавовняними волокнами. Справа в тому, що при випалюванні вони горять, а не плавляться.

Після того, як обрано тканину, перевірте її, скориставшись невеликим шматочком тканини. Для цього необхідно провести гарячою голкою по частковій і поперечній нитках. Голка повинна розрізати тканину, оплавляючи край тканини, але не обвуглюючи її – темні сліди залишатися не повинні.

Фахівці радять обирати білі тканини та матеріали з розмитим малюнком, у яких перехід від кольору до кольору здійснюється поступово, а тони переливаються. Це дозволить випалювати різні елементи, наприклад, квітку або метелика.

Також за допомогою гильоширування можна створювати найкрасивіші аплікації. Для цього не потрібні нові тканини – можна скористатися шматочками, а також використати старі речі, які ви вже вживаються.

Для обробки рекомендується використовувати люрекс, атлас, а також синтетичну тканину. Широке застосування рукодільниці знаходять капроновим стрічкам. З них створюють вставки й квіти. Також капрон може стати основою виробу.

Мал. 2. Обираємо ескіз.

Техніка гильоширування. Перед тем, як приступати до роботи, необхідно вибрати ескіз. Як варіант – зробити малюнок самостійно на щільному папері темним маркером. Тканина слід вигладити, скласти вдвічі й прикріпити шпильками по краях до паперу. Починати випалювання краще із середини роботи – це дозволить уникнути зсуву.

На копіювальний столик з підсвічуванням поміщують малюнок, на нього кладуть відпрасовану тканину. Після того, як ви включили апарат, перевірте готовність голки до випалювання. Робити це потрібно на шматочку тканини, роблячи прорізи й регулюючи температуру до оптимальної. Прилад можна тримати як звичайну ручку. Кінчик голки направляють перпендикулярно склу. Голку переміщують по тканині зі швидкістю, необхідної для того, щоб тканина прорізалася наскрізь. При цьому тканина на ділянці порізу небагато натягають, злегка притискаючи до малюнка.

У процесі різання тканини необхідно періодично очищати кінчик голки, оскільки на нього наплавляється шар розплавленої маси матеріалу. Це погіршує якість роботи. Для очищення можна використовувати наждачний папір, шматочок бавовняної тканини або лезо бритви.

Гильоширування дозволяє виконувати наступні операції по тканині: різати тканину; виконувати прорізи; випалювати невеликі отвори; робити зварювання кілька шарів тканини за допомогою «крапок», прорізів, дрібних отворів, а також з'єднувати вироби «мережкою»; обробляти

краю виробу (наприклад, зубчиками); виконувати декоративні елементи – бусинки, крапки, «обколку» тощо.

Зміст варіативного модуля «Технологія гильоширування» на уроках трудового навчання у 7 класі. Цей вид ручної творчості доступний і чоловікам і жінкам, дітям і людям похилого віку й навіть людям з обмеженими можливостями. Багато успішно розбудовуються самостійно, займаючись надомною роботою, або відкрили «свою справу». Дуже часто це стає сімейною справою.

Картини – це один з тих елементів декору інтер'єру, які ніколи не вийдуть із моди. Картинами й панно, виконаними своїми руками, прикрашали свої будинки ще наші бабусі й прабабки. Проте, гарні натюрморти, пейзажі, портрети й ікони здатні перетворити й прикрасити найсучасніший інтер'єр. Картини ручної роботи – це завжди неповторно й оригінально, вони привертають увагу й роблять незабутнє враження на гостей. Картини, зроблені своїми руками, коштовні ще й тим, що вони несуть не тільки зовнішню красу, але й набагато більше – тепло вмілих рук, любов, позитивну теплу енергетику. Тому інтер'єр, у якому є картини, виконані в техніці гильоширування, стає таким теплим, домашнім. [2, 4, 5].

Тому доцільно розглянути зміст варіативного модуля «Технологія гильоширування» (випалювання по тканині) на уроках трудового навчання у 7 класі.

Таблиця 1

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВАРІАТИВНОГО МОДУЛЯ З ХУДОЖНЬОГО ВИПАЛЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		Теорет. заняття	Практ. заняття	Разом
1	Вступне заняття.	1		1
2	Основи випалювання.	1		1
3	Технологія виготовлення виробів у техніці гильоширування	1	4	5
4	Розробка проекту та виготовлення виробу у техніці гильоширування.		4	4
5	Виготовлення виробів технікою гильоширування на довільну тему для дизайну інтер'єру.		6	6
6	Підсумкове заняття.		1	1
	Разом:	3	15	18

Учні повинні знати: виконання декоративних елементів – бусинки, крапки, «обколку» тощо; поняття «ескіз», світлотінь; основи композицій; правила техніки безпеки під час роботи; принципи організації робочого місця; призначення і будову електровипалювача; основні способи обробки тканини випалюванням; різання тканини; виконання прорізів; випалювати невеликих отворів; зварювання кількох шарів тканини за допомогою «кряпок», прорізів, дрібних отворів, а також з'єднання виробів «мережкою»; обробка краю виробу (наприклад, зубчиками).

Учні повинні вміти: раціонально організувати робоче місце, виконуючи правила (інструкції) техніки безпеки; робити розмітку заготовки; користуватися електровипалювачем; виконувати елементи зображення технікою випалювання; робити ескіз; самостійно розробляти композиції для випалювання; економно використовувати матеріали й електроенергію.

Перелік обладнання для організації роботи з вивчення варіативного модуля художнього випалювання представлено вище.

Мал. 3. Учнівський виріб «Панно Метелик».

Висновки. В процесі дослідження, написання статті й розробки змісту варіативного модуля «Технологія гильоширування» (випалювання по тканині) на уроках трудового навчання у 7 класі, нами виділено загальнотеоретичні проблеми, визначено теоретичні основи підготовки учня загальноосвітньої школи технологій художнього випалювання на уроках трудового навчання у 7 класі на основі аналізу шкільних програм, літературних джерел, аналізу технології гильоширування.

Список використаних джерел:

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, 1992. 175 194 с.
2. Беркут Є. Технологія випалювання по деревині. *Трудове навчання*. 2014. № 10. С. 45–48.
3. Белаш С. Проектна діяльність у програмі трудового навчання: (обслуговуючі види праці) [5–9 кл.]. *Трудове навчання*. 2011. Листопад (№ 11). С. 15–18.
4. Брусенська І. Залучення учнів з вадами опорно-рухового апарату до художньої ручної праці в процесі трудового навчання : метод. рек. *Трудове навчання*. 2011. Листопад (№ 11). С. 67–78.
5. Бадюкова С. Дотримання правил техніки безпеки як один із компонентів культури праці. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2011. №6. С. 19–22.